Motion till riksdagen 1985/86:210

Stig Josefson m. fl

Ändring i lagen (1977:975) med tulltaxa, m. m. (prop. 1985/86:60)

I proposition 1985/86:60 om ändring i lagen om tulltaxa tas bl. a. tullskyddet för trädgårdsnäringen upp. Riksdagen begärde våren 1984 en översyn av tullskyddet för svenska trädgårdsprodukter. Bakgrunden var den urholkning av tullskyddet som inflationen innebär med de allvarliga konsekvenser för svensk trädgårdsnäring den därigenom försämrade konkurrenssituationen kan leda till. Denna översyn har nu genomförts inom regeringskansliet. Föredragande statsråd anser emellertid att allmänna handelspolitiska skäl talar emot att tullskyddet för trädgårdsnäringen generellt förstärks och föreslår endast att minimitullskyddet för tomater höjs viss tid under året.

Detta synsätt från regeringens sida innebär enligt vår mening uppenbara risker för att trädgårdsnäringen och dess utövares situation ytterligare försämras. Trädgårdsnäringen sysselsätter i dag ca 20 000 personer på helårsbasis. Företagen är lokaliserade över hela landet, och trädgårdsnäringen har därigenom stor betydelse för möjligheterna att upprätthålla sysselsättningen i olika delar av landet. Trädgårdsnäringen har vidare en viktig roll för våra möjligheter att upprätthålla en god försörjningsberedskap i kristider.

Den svenska trädgårdsnäringen bedrivs rationellt och med hjälp av modern teknik. Utvecklingen har medfört att företagen ofta är starkt specialiserade med stor priskänslighet som följd. Kraven på modern teknik och hög mekaniseringsgrad har lett till stora investeringar med bl. a. låg soliditet och hög skuldsättning hos företagen som följd.

Detta innebär att företagen för sin överlevnad är starkt beroende av stabila prisnivåer och en god lönsamhet. Sverige är det enda land som är öppet för import av trädgårdsprodukter från alla länder på en förhållandevis låg tullnivå. Enligt centerpartiets mening är ett tullsystem, anpassat efter inflationsutvecklingen och de nivåer som finns inom EG, den enda garanten för att inte tillfälliga eller mer systematiska exportansträngningar mot Sverige helt skall snedvrida konkurrensförutsättningarna för de svenska trädgårdsföretagen. Det är betydande risker för ett sådant läge då trädgårdsprodukter i många länder åtnjuter samma skydd som jordbruksprodukter, vilket innebär att för tillfälliga överskott Sverige är den enda avsättningsmöjligheten. Mot denna bakgrund föreslår vi att följande justeringar måste göras i den tulltaxa som föreslås i proposition 1985/86:60.

Gurkor

Inom ramen för GATT får minimitullen för såväl gurkor som tomater justeras i relation till utvecklingen av produktionskostnaderna och i takt med konsumentprisutvecklingen. Vi anser därför att minimitullen även för gurka, slanggurka nr 07.01.804 höjs till 70 öre/kg och för nr 07.01.807 till 100 öre/kg.

Gul lök och vitkål

Det är vidare enligt vår mening nödvändigt att skyddet för lök och vitkål väsentligt förbättras. Exempelvis har lökodlingen en stor betydelse som komplement till familjejordbruket i vissa delar av landet. Tullsatserna för gul lök och vitkål är inte bundna till GATT-överenskommelsen. EG har dessutom infört en minimitull för vitkål.

Vi anser att skyddet för matlök ytterligare måste förstärkas och tullen höjas till 50 öre/kg. Omförhandlingar inom GATT bör även tas upp i syfte att få en förlängning av tullperioden för matlök till den 31 mars 1986. Detta skulle också kunna innebära större möjligheter att undvika import av bestrålade produkter till gagn för de svenska konsumenterna.

Tullen för vitkål bör enligt vår mening höjas med 15 % för att därmed vara densamma som inom EG under perioden den 1 maj–den 30 november. En minimitull om 25 öre/kg anser vi skall införas under hela tullperioden.

Snittblommor

Odlingen av snittblommor inom landet har minskat starkt under det senaste decenniet. Det krävs att kraftfulla åtgärder nu vidtas. Annars föreligger stor risk att odlingen av snittblommor ytterligare minskar.

Det är därför nödvändigt att regeringen tar initiativ till omförhandlingar av tullarna inom GATT för samtliga snittblommor förutom nr 096.03.013-016 i tulltaxan. Syftet med dessa omförhandlingar bör vara att söka få kombinerade vikt- och värdetullar. Tullskyddet skulle då bättre kunna överensstämma med de förhållanden som råder inom EG även för snittblommor.

Tullskyddets utformning

Föredragande statsråd motiverar bl. a. sitt ställningstagande mot att generellt stärka skyddet för svensk trädgårdsnäring med de möjligheter som finns att införa antidumpnings- eller utjämningstullar. Såsom vi inledningsvis underströk är det gränsskydd som etablerats för trädgårdsnäringen knappast tillfredsställande. De tekniska bristerna är särskilt uppenbara i skyddet för trädgårdsnäringen och lyser även igenom vid rätt normala förhållanden. Detta innebär att möjligheterna att snabbt vidta motåtgärder vid en störande lågprisimport är – med hänsyn till de speciella förhållandena inom trädgårdsnäringen – mycket små.

Värdetullarna är – med hänsyn till de prisfluktuationer som är karakteristiska för näringen – närmast kontracykliska, dvs. skyddseffekten går ned när importpriserna sjunker. Vikttullarnas effekt har urgröpts och urgröps

alltjämt av inflationen. Om de bibehålls oförändrade får man dessvärre räkna med en fortsatt försvagning. Kombinerade värde- och vikttullar kan sägas innebära att vid kraftig prispress den ena svagheten avlöses av den andra. Det är således starkt motiverat att söka en annan tullkonstruktion.

Därvid bör det vara särskilt intressant att pröva möjligheterna för ett system liknande det som tillämpas av EG. Det systemet innebär att man systematiskt följer marknadspriser på trädgårdsprodukter, avläser dem vid vissa tillfällen och låter resultaten vara grund för beräkningen av värdetullar. Genom en sådan ordning kan de svagheter som karakteriserar nuvarande system elimineras. Vi föreslår att detta spörsmål utreds och att man därvid prövar alternativa svenska system – med eller utan koppling till EG:s.

Ett normalt avvägt tullskydd är inte avsett att kunna motverka allvarliga störningar i form av dumpad eller subventionerad import. Vid sådana tillfällen finns i stället enligt GATT:s bestämmelser möjlighet att tillgripa antidumpning eller utjämningstull. Regeringen har tillkännagivit att en mer aktiv svensk hållning kommer att iakttas i detta avseende. I sammanhanget synes man emellertid har bortsett från förhållandena inom trädgårdsnäringen. Dumpad import är där inte ett okänt begrepp, och även subventionerad import har antagits förekomma. Karakteristiskt är att den skadevållande importen förekommer i anslutning till skördesäsongen och att skadeverkningarna för den inhemska odlingen kan bli omfattande på relativt kort tid.

Mot den bakgrunden är den långa tiden för undersökningar otillfredsställande. Man synes i normalfallen få räkna med en tid av mellan ett halvt och ett år för genomförande av en antidumpningsundersökning. Provisoriska åtgärder kan visserligen införas under undersökningstiden, men även då är det fråga om tid som knappast blir mindre än tre månader. Under sådana förhållanden blir åtgärderna för sent insatta. Den skadevållande importen har redan ägt rum i mycket stor omfattning innan motåtgärder vidtas.

Vi föreslår därför att en särskild beredskap etableras på området och att en utredning görs i detta syfte. Den bör inriktas på att i förväg klarlägga enligt vilka grunder och kriterier skadebedömningen skall ske och på den grundvalen kartlägga hur undersökning skall kunna göras snabbt. Vi hemställer att en sådan utredning genomförs.

Hemställan

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställer vi

1. att riksdagen hos regeringen begär omförhandlingar i GATT med syfte att få en tull för trädgårdsprodukter, anpassad efter normerna inom EG,

2. att riksdagen beslutar att minimitullen för gurka skall utgå med 70 öre/kg (nr 07.01.804) resp. 100 öre/kg (nr 07.01.807),

3. att riksdagen beslutar att tullen för matlök skall utgå med 50 öre/kg,

4. att riksdagen beslutar att hos regeringen begära omförhandlingar inom GATT i syfte att få en förlängning av tullperioden för matlök till den 31 mars 1986,

5. att riksdagen beslutar att tullen för vitkål anpassas till nivån inom EG under perioden den 1 maj–den 30 november,

6. att riksdagen beslutar att en minimitull om 25 öre/kg för vitkål införs under hela tullperioden,

7. att riksdagen hos regeringen begär att omförhandlingar inom GATT tas upp i syfte att få ett bättre tullskydd för snittblommor i enlighet med vad som anförs i motionen,

8. att riksdagen beslutar att hos regeringen begära tillsättande av en utredning med direktiv att lämna förslag till ett nytt system för tullskyddet av trädgårdsprodukter i enlighet med vad som anförs i motionen.

Stockholm den 27 november 1985

Stig Josefson (c)

Karl Anders Petersson (c) *Karl Erik Olsson (c)*

Lennart Brunander (c) *Marianne Andersson (c)*